

Конкурс на лепшы праект клубнага будынка

Міністэрства культуры разам з Дзяржаўным камітэтам па справах будаўніцтва і архітэктуры пры Савете Міністраў БССР праводзіць адкрыты конкурс на лепшы праект клубнага будынка ў 400—450 месцаў.

У конкурсе ўдзельнічаюць лепшыя праектныя будынкаў клубу, якія адпавядаюць умовам самадзейнага будаўніцтва ў вёсках і вясельных пасёлках, забяспечваюць жыццёвую концы будаўніцтва, палепшаюць эксплуатацыйныя якасці будынкаў і павышаюць ўраўноўжэнне архітэктуры.

У конкурсе прынялі ўдзел архітэктары з Мінска, Ленінграда, Кіева, Рыга, Тбілісі, Чкальска, Омска, Стаўпінска і іншых гарадоў Савецкага Саюза. Значная колькасць праектаў паступіла ад беларускіх зодчых.

Вялікую цікавасць выклікала праект клубу ў 400—450 месцаў.

На конкурс паступіла 376 праектаў, з іх 119 праектаў клубу ў 200 месцаў, 92 — на 300 месцаў, 107 — на 400 месцаў і 58 праектаў раёнаў Дома культуры на 450 месцаў.

У вёсках Дома Урада БССР будузе арганізавана конкурс праектаў, якія паступілі на конкурс.

Вынікі конкурсу будуць апублікаваны ў друку.

Нам пішуць

У Стучку паслявова прайшлі гастроля Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра. Артысты паказалі новыя пастаўкі — «Сапраўдныя жанчыны» і «Вечер у твар».

А. ДУБІНСКІ.

Адбыўся трынаццаты семінар работнікаў культасвету Брэсцкага раёна: загаднікі сельскіх клубу, бібліятэка, хат-чытальні абмяняліся вопытам работы, праслухалі лекцыі па метадным культасвету.

І. КАЧАЛОУСКІ.

Масавая бібліятэка Варашылаўскага раёна Мінска арганізавала канферэнцыю чытачоў часопіса «Вожык». На канферэнцыю прыйшлі работнікі і паэты, члены рэдакцыі і работнікі рэдакцыі часопіса «Вожык» П. Кавалеў, У. Корбан, С. Дзяргай, М. Пянарк і А. Чуркін.

Г. ШЧАРЫЦКІ.

У сельскім клубе калгаса «Вялікі Кастрычнік» Карэлішка раёна ўстаноўлена стацыянарная кінастанцыя. Хлебаробы арцель маюць магчымасць рэгулярна 2—3 разы на тыдзень глядзець кінафільмы.

М. ПАСКЕВІЧ.

Новыя клубы будуцца ў калгасах «1-е Мая», імя Пушкіна, імя Энгельса, імя Кірава Крыўшчэцкага раёна. Клубы будуць здаданы ў эксплуатацыю да пачатку жніўня.

М. СІКЕВІЧ.

Апавяданні пра сучаснікаў

Кніжка Міколы Ракітнага «Селькоры», якая выйшла ў серыі «Бібліятэчка беларускага апавядання і нарыса», цікавая тым, што ёя гора — нашы сучаснікі. Тры апавяданні і нарысы, два з якіх — «Чалавек з партфелем» і «Дзе камандзіроўкі» — аб'яднаны ў агульную кніжку пад назвай «Селькоры», расказваюць пра жыццё і справы звычайных савецкіх людзей розных узростаў, з рознымі заняткамі, з рознымі характарамі. Цыкл «Селькоры» адлюстроўвае, на першы погляд, узаемаадносіны паміж газетнымі супрацоўнікамі і селькорамі. У ім М. Ракітны здолеў перадаць любоў і павагу да шматмільённай арміі сельскіх і рабочых карэспандэраў, якая робіць важную і карысную для намага грамадзтва справу. Скарыстаўшы для кампанійнай публікацыі сваіх твораў звычайную сітуацыю (супрацоўнік рэспубліканскай газеты раз'язджае ў якасці карэспандэнта і для праверкі фактаў допісвае селькораў), пісьменнік стварыў шэраг цікавых псіхалагічных замалёвак, расказаў аб жыцці і думках сваіх сучаснікаў.

Вялікая душэўная прыгажосць, шчырае любоў да працы, шчырыя кругогляды, прышчэповасць і праўдывасць — вось адметныя рысы звычайнага вясёлага хлопца селькора Паўла Вароніча («Дзе камандзіроўкі»). М. Ракітны апавядае вонкава, выкладае хлопца ў пачатку апавядання выклікае вялікую сімпатыю да героя. Таму чытач з такой цікавасцю сочыць за тым, як разгортваюцца падзеі, хвалюцца за Паўла, бо пад яго прывітаннем прымалі ў рэдакцыю паклёпніцкі матэрыял. Неўзабаве высветлілася, што падпіс Хуславіч, што яго пісаў не Павел Вароніч. З палёгкіх уздымаў разам з аўтарам чытач: селькорўскае імя Паўла Вароніча засталася па-ранейшаму чыстае. Гэтым пісьменнік яшчэ раз падкрэслівае сілу сапраўдных селькорўскага асабістага імя Паўла, іх вялікую ролю ў нашым грамадстве.

Побач з Паўлам выведзены цікавыя вобразы і іншыя прадстаўнікі вясёлага моладзі. І для кожнага М. Ракітны знаходзіць нешта сваё, характэрнае, сціплымі сродкамі індывідуальнае кожнага героя. З рэмантычнай узнёскасцю малюе аўтар узаемаадносіны Паўла і Наташы. Наташа Лебядзіна — сядучына, але стройная дзядзючкіна з сінім у белах гаршчыкам касцюм на плячы — працуе ў калгаснай бібліятэцы. Пісьменнік дастаткова намалюваў адну сцену — ён апісвае, як прыгожа і ласкава, сядзячы на падаконніку, дзядзючкіна забавляеца валасамі хлопца — і перад нашым уздуленнем жыцця, паўнакроўны вобраз. Падобныя прыёмы ўжывае М. Ра-

кітны і пры абмалёўцы іншых вобразаў. Пра Ліпіку Клімчукову ў апавяданні сказана толькі тое, што яна здолела «ўстаівацца» раз'язнаюцца калгаснага бугая Анця. І гэты доволі аскрапа перадае характар дзядзючкі. Такія ж рэальныя вобразы і малодца калгаснага коняха Федзі Ляшова, актывіста ўдзельніка калгаснага драматычнага гуртка, і калгаснага шафера Пятронкі, сакратара партарганізацыі, які з такім веданнем размаўляе аб калгасных справах. Лепшымі людзям калгасу супрацістаяць у апавяданні старшыня Атрох Сырадой. Ён адстаў ад жніўня, не разумеючы сутнасці новых задач, што ставяць перад сучаснай калгаснай вёскай. М. Ракітны таксама сціпла малюе гэты вобраз: падрабязна раскрысвае толькі механізмы Атрох Сырадой. Але пра адносіны да Сырадой іншых герояў апавядання пісьменнік дае магчымасць адчуць яго характар з усіх бакоў. Нарэшце, калгаснік здолеў сарвацца з усім, што замінала далейшаму росту гаспадаркі. А што гэта так, сведчыць трывалыя дэталі ў апавяданні, якія, на першы погляд, нібы выпадкова раскіданы па ўсім творы. Купчастая кукуруза, мелодыя вулічнага раддзень, высокія новыя будынак праўдывы, новая лаяна, неабчэсаныя барвенні на плячы, ільняноўдае зялёнае дзядзючкінае імя, калгасны драматычны гурток, нават «Амерыканскай трагедыі», зачытаны да таго, што да яго трыба прыкмеціць новую вокладку. — усё гэта нібы нязначна, але характэрныя рысы нашага часу, усё гэта сведчыць аб шматграннасці жыцця сучаснай калгаснай вёсцы.

У апавяданні «Чалавек з партфелем» вобраз селькора непасрэдна не намалюваны. Але ж мы бачым, што селькор вяртаецца карыснаму справу: высеў на чыстым ваду «чалавек з партфелем», які распарадзіўся дзядзючкіну выставіць і на ўтваргаванія грошы наладзіць банкет для сваіх хатрынікаў. М. Ракітны, пачаўшы апавяданне ў назвычайна сур'язным плане, паступова, па меры большага знаёмства з «чалавек з партфелем», уводзіць элементы камізму. У апавяданні нават сатырычна разьвівае. Фельетон селькору, у якім расказваўся аб механізмах «чалавек з партфелем», называўся «Шумеў камыш...» Калі пры-

ехаў з рэдакцыі супрацоўнік для праверкі фактаў, то «чалавек з партфелем» абярвае факты тым, што, маўляў, яны сьпявалі «Яблычкі» і іншыя песні, але толькі не «Шумеў камыш». Гэтае абяржэнне надае асабісты камізм разьвіццю. Смяюцца з «чалавек з партфелем» нават яго спадарожнікі. Гэта камічнае выкрывае прайдзіслова. Па-за гэта аўтар ясна: асць ішчэ прыхільнікі пажыўца за кошт дзяржавы, і пачэсны абяржак селькорў і рабкораў — да канца выкрываць падобныя тэмы. На жаль, апавяданне «Чалавек з партфелем» крыху расцянута ў пачатку. На што падрабязна апісанне фабрыкаў, прыстані, буфета, Дняпра і нават нейкай жанчыны-шпікерэ на буксы? Па-сутнасці, апавяданне пачынаецца толькі з сямей старонкі.

Апавяданне «Далёкія гады» шмат у чым адзінадушна ад цыкла «Селькоры». М. Ракітны спрабаваў у гэтым творы стварыць вобразы вялікай псіхалагічнай канцэпцыі, заглянуў у патаемнікі душы герояў, паказаць адценні пачуццяў і настрою. Але галоўны вобраз архітэктара Віктара Паліцава атрымаўся доволі супярэчлівым і не зусім ясным. Аўтар, безумоўна, спадчытае Віктара, сымпатыю яму. Паліцаў вяртаецца ў родныя мясціны пасля доўгіх год разлукі, з цяжкай і сумным настроем. Ён успамятае далёкія гады свай малодсці, першае чыстае каханне. На намяках і нявыказаных да канца думках чытач здагадваецца, што Паліцаў, нягледзячы на тое, што ў яго добрая жонка, дзедзі, цікавая работа, — усё ж жыццёва не лёгка. З другога боку, асобныя сцэны аб'ектыўна малююць адмоўныя рысы характара Віктара, жалець і не жадае гэтага М. Ракітны. Ці можна, напрыклад, так апісваць сапраўднага пачуцця героя: «Ян хаўраў не. І ніколі не саромеюся (падкрэслена мною). — В. Н.), калі, бачычы час, здаеў з сабратамі-студэнтамі дзе-небудзь на цяжкім ганку, а яна веда па вуліцы сьпівае або праходзіла з нойкай мяхоў да калгаснага свірна. Так было і пазней: ён рэдка бачыў, калі яна з брыгадай ішла на работу. Але заўсёды ведаў — да яна, што робіць, і быў думкай з ёй».

Вось гэта і дрэнна, што Віктар ніколі не саромеюся. Нават з пункту гледжання элементарнай этыкі на-мастакія — наладжвае літаратурна-мастакія выступленні на атэістычных тэмы, дамагае самадзейна калектывам у складанні рэпертуару канцэртаў, падобна літаратурна-забавячэнае дэмафіліям і кінафільмам.

Лектарская група кабінета налічвае звыш 50 чалавек. У ліку лектараў членаў Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў наставнікі, урачы, аграномы, работнікі ўстаноў культуры. За апошні час прычынены лекцыі: «Навука аб паходжанні жыцця на зямлі», «Цулы без цудаў», «Неба без бога», «Падходжанне і сутнасць рэлігійных святаў і інш. Асабліва часта праводзіцца навукова-атэістычныя лекцыі ў тых населеных пунктах, дзе ў найбольш ступені адчуваецца ўплыў царквы і розных сектантаў прапагандаў.

І што вельмі добра і каштоўна: актыўна стварыць атэістычныя куткі ў кожным клубе, у кожнай бібліятэцы, хаце-чытальні раёна.

(Наш кар.)

Раённы кабінет атэіста

Увагу жыхароў рабочага пасёлка Крыўшчэцкага імянтна-шыфернага кабінета прынялі афішэ: «Сёння ў нашым клубе абудзецца вечар на тэму: «Ці можна прадабачыць будучыню». На гэтым вечары нам раскажучь аб навуковым прадабачэнні, выдведзеныя аб атынававаным характарах рэлігійных працтваў, варажбы, прыкмет, атрымаецца аказ на многія іншыя пытанні, прагледзіце цікавыя навукова-папулярныя фільмы».

Увечары клубная зала была перапоўнена.

Тэматычныя атэістычныя вечары былі праведзены на завале гумавых вырабаў, на чыгуначным вузле, у саўгуса «Крыўшчэцкі», у калгасах імя Карла Маркса, «Камітэтар», «Запаветы Леніна» і інш. Арганізавалі іх Крыўшчэцкі раённы кабінет атэіста. Створаны гэты кабінет зусім наўладу, але ён паспее разгарнуць кінучую дзейнасць па прапагандзе навукова-атэістычных ведаў.

Раённы кабінет атэіста мае некалькі секцый. Адна з іх — арганізаваная мастацкая — наладжвае літаратурна-мастакія выступленні на атэістычных тэмы, дамагае самадзейна калектывам у складанні рэпертуару канцэртаў, падобна літаратурна-забавячэнае дэмафіліям і кінафільмам.

сцэна не вытрымае ніякай крытыкі. Што гэта за беларучы хлопчыкі-студэнты сядзячы ў дачку і назіраючы за тым, як дзядзючы працягваюць. Гэта габенія і гэта супрачынна: калі Віктар па-сапраўдному кахае Тацяну, ён не будзе сядзець і толькі сузіраць.

Апавяданне «Далёкія гады» малаволі займае важнае адрэччае пятае: што такое сапраўднае каханне? Логіка падзей твора дае на яго павучальны адказ. Вялікае пачуццё ўмацоўваецца толькі на агульнасці жыццёвых поглядаў, інтарэсаў, на агульнасці справы, а не на адной сузіральнасці, як было ў Віктара Паліцава. Гэта адрэччае нават яго бацька. Калі Віктар упершыню прызнаўся яму ў сваіх пачуццях да Тацяны, бацька, які усё добра разумее, перацэравае Віктара. Паліцаў успамінае праз некалькі год размову з бацькам, калі ён паказаў у другі раз і ажыўнаўся. Сам факт дагэтуша аналізу размовы з бацькам да самаапраўдвання ў той час, калі Віктару здаецца, быццам ён паказаў назаўсёды, гаворачы за тое, што і ў гэтым выпадку пачуццё не было моцным. Апошні позірк Тацяны, пасля таго, як яны з Віктарам зноў сустрэліся і рассталіся, у якім было «і пачуццё глыбокага шкадавання, і цяжкае папек, і нават абвінавачванне», гаворыць пра многае. Такім чынам, Віктар Паліцаў, з аднаго боку, раз'яшчэнаецца ў апавяданні, а з другога — падрабязным апісаннем перажыванняў, змен яго настрою пісьменнік імкнецца выклікаць да яго сымпатыі. Вобраз Паліцава ў многім выразіў бы, калі б М. Ракітны выразіў акрэсліць свае адносіны да героя, тым больш, што пісьменнік у гэтым апавяданні выдзірае сабе як майстар псіхалагічнага аналізу.

Больш пільны вобраз Тацяны. Праз увесь твор М. Ракітны падкрэслівае адну яе рысу — вялікую любоў да працы. Таму Тацяна гатава прыбываць ў сіднах, дзе малодца малодца гады яе, і ў сіднах, у якіх расказваецца пра яе сучаснае жыццё. Яна — вядомы ў раёне аграном, яе любяць і паважаюць і начальства і радавыя калгаснікі. Заўвага пісьменніка ў тым, што ён здолеў паказаць прыгажосць нашага сучасніка праз адносіны яго да працы. У працягу Віктару жыццё да Тацяны — гэта няспынная праца на карысць Радзімы.

Апавяданні чытаюцца лёгка, з цікавасцю, стыль цыкла «Селькоры» блізка да нарысавата ў лепшым сэнсе гэтага слова. Праўда, апавяданне «Далёкія гады» трохі перагружана псіхалагічнымі замалёўкамі, якія быццам бы пільны стварыць псіхастычныя настроі, аднаведны вобраз Віктара Паліцава.

Разглядаючы невялікую, але даволі цікавую кніжку Міколы Ракітнага «Селькоры», неабходна ўзяць за законнае пытанне: чаму «Бібліятэчка беларускага апавядання і нарыса» сьпінула сваё існаванне? Кніжкі гэтай серыі, якія паспелі здабывацца чытачу, даюць магчымасць нашым прачытакам (для таго, каб выдаць асобную кніжку, — працягнуць ўсё гэта — тры апавяданні) і апэратыўна адказаць на самыя надзённыя праблемы сучаснасці.

Міністэрства культуры БССР, Саюзу пісьменнікаў і Дзяржаўнаму выдавецтву БССР варт ацаніць выданне гэтай серыі, пярэпачаць, што жанр апавядання і нарыса пачаў ад п'янага блізкасці да жыцця, да нашых пудоўных сучаснікаў і іх спраў.

В. НІКІФАРОВІЧ.

На здымку: сцэна са спектакля «Учора ў Касаткіне» ў пастаўцы Тэатра юнага гледача. У ролях (злева направа): Васіль Іванавіч Бароб'яна — артыст Л. Міхайлаў, Шуры Гарасва — артыст І. Слатвінскі, Пюлькіна — артыст Н. Цішчакін.

„ЛЁГКАСЦЬ У ДУМКАХ НЕЗВЫЧАЙНАЯ...“

Перад намі зборнік метадычных бібліяграфічных матэрыялаў, выданы Маладзечанскай абласной бібліятэкай у дапамогу масавым бібліятэкам абласці. Складзі яго В. Буран, Л. Яхімовіч. Зборнік мае назву «Праці Паліцава твораў беларускіх пісьменнікаў». Працягваючы калекцыю старонак і рассталіся, у якім было «і пачуццё глыбокага шкадавання, і цяжкае папек, і нават абвінавачванне», гаворыць пра многае. Такім чынам, Віктар Паліцаў, з аднаго боку, раз'яшчэнаецца ў апавяданні, а з другога — падрабязным апісаннем перажыванняў, змен яго настрою пісьменнік імкнецца выклікаць да яго сымпатыі. Вобраз Паліцава ў многім выразіў бы, калі б М. Ракітны выразіў акрэсліць свае адносіны да героя, тым больш, што пісьменнік у гэтым апавяданні выдзірае сабе як майстар псіхалагічнага аналізу.

У зборніку В. Бурана і Л. Яхімовіч ёсць біяграфічныя даведкі аб Купале. На старонцы 5 чытаем:

«Але Янка Купала, дзе толькі можна, стараўся даць кнігі і многа чытаў. Асабліва захапляўся ён у той час вершамі Пушкіна, Мішквіча, Някрасова і Кальцова».

У 1903 годзе малодца пазт напісаў свой першы верш.

Разгорнем указальнік Н. Ватацы. На 34 стар. чытаем:

«Но Янка Купала, дзе толькі было, стараўся дастаць кнігі і многа чытаў. Асабліва захапляўся ён у той час вершамі Пушкіна, Мішквіча, Някрасова і Кальцова».

У 1903 годзе малодца пазт напісаў сваё першае стихотвореніе.

На 7 старонцы зборніка В. Бурана і Л. Яхімовіч, дзе дашча агляд творчасці Я. Купала:

«Янка Купала займае выдатнае месца ў гісторыі беларускай культуры. Разам з другім буйнейшым беларускім пісьменнікам Якубам Коласам ён узначальвае малодца беларускую літаратуру ў час рэвалюцыі 1905—1907 гадоў. З яго імем звязаны росквіт беларускай літаратуры ў перыяд Вялікай Кастрычнікай сацыялістычнай рэвалюцыі і перамогі сацыялізму ў СССР; ролю яна пачынае адрэччае выдучую ролю ў працэсе станаўлення беларускай літаратурнай мовы».

У тав. Н. Ватацы на 36 стар.: «Янка Купала займае выдучае месца ў історыі беларускай культуры. Вмесце з другім крупней-

шым беларускім пісьменнікам Якубом Коласом ён пачынае малодца беларускую літаратуру ў перыяд рэвалюцыі 1905—1907 гадоў, с'е імемнэ сьвязан расцвет беларускай літаратуры ў эпоху Вялікай Октабрыскай сацыялістычнай рэвалюцыі і паводы сацыялізму ў СССР; творчасцю паэта сыграло вядучую ролю ў працэсе станаўлення беларускай літаратурна-моўнага ўжываў.

І гэтак далей ад 5 да 13 старонкі і ад 15 да 24. Так, не доўга думачы, В. Буран і Л. Яхімовіч прымовлі чужую працу. Робчычы пераклад, які, відавочна, вельмі спыналіся, бо газету, у якой надрукаваў свой першы верш Купала, называлі замест «Северна-Заходняга краі» (стар. 6) — «Паўднёва-Заходняга краі» (стар. 6), пра дружбу Янкі Купала і Яўсёпа Коласа казалі, што яны «жылі ў адной адлюстраванні» ў іх творчасці (стар. 6).

Не было калі ўкладальнікам чытаць творы Янкі Купала і Яўсёпа Коласа. Яны проста перакладалі іх з рускай мовы. Назвы вершаў Купала «Паўстаў народ» і «Трэба нам песень» сталі гукачы, як «Устае народ» і «Песні патрыёты» (стар. 9). Незнаёмы з драмы «Раскіданае гняздо» ператварыўся ў Невядомага (стар. 12).

Па волі В. Бурана і Л. Яхімовіч першае апавяданне Яўсёпа Коласа «Лябоды» называлася «Воля», а пэўнадым пісьменніка «Дзядзька Карусь» стаў «Дзядзька Кастусь» (стар. 15). Вось «Не верце» таксама перайменавалі: у іх ён называецца «На варце» (стар. 16). З лёгкай рукі ўкладальнікі зборнік «Родныя карніны», а апавяданне «Нёмань дэр» — «Дар Нёмана» (стар. 21), як і «Хата рыбака» (стар. 19). Персанаж п'есы «Вайна — вайна» рабочы-рэвалюцыянер шахцёр Патап Думка ні з таго, ні з с'е называўся шаферам (стар. 24).

Хутка і спрытны складзі свой зборнік В. Буран і Л. Яхімовіч. Сам Хлестакі пазавалася бы іх «лёгкасці» ў думках незвычайнай».

М. ШЫШКЕВІЧ.

Па слядах неапублікаваных пісэм

Рэдакцыя атрымала пісьмо ад выкладчыка Магілёўскага культасветвуцільскага тав. Каранковіча М. К., у якім расказваўся аб дрэннай рабоце Асіповіцкага раёнага Дома культуры. Ён доўгі час знаходзіўся ў вёсцы Палічы ў добра абсталяваным і прыгожым будынку. У ім была наладжана работа гуртка мастацкай самадзейнасці. Пасля Дома культуры быў перавезены ў вёску Вязе, дзе ўрачэныя да гэтага часу непрацуюць аднаго з гэтага будынку. Работнікі Дома культуры (загадніца А. Сявочыч і інструктар Д. Канстанціновіч) — людзі безмыслыя і работу наладзіць у До-

ме не змоглі. Там адсутнічала пэдагагічная агітацыя, не вялася прапаганда мастацкай работы, была зніжана мастацкая самадзейнасць.

Рэдакцыя звярнула ў Асіповіцкі райком КПБ з просьбай дапамагчы рэспубліку Дома культуры наладзіць іх след работу. Сакратар РК КПБ тав. Каршуню павадаў рэдакцыі, што для палепшэння становішча Дома культуры яго вырашана перавесці ў вёску Свіслач у адрамантаванае памяшканне.

Як папаведла магілёўскае абласное ўпраўленне культуры, прызначаны новы дырэктар і мастацкі кіраўнік Дома.

Хільдэгард Марыя РАЗХУК

Прыблізна ў тры гадзіны дня пайшоў сільны дождж. Ева Бюта знала з пліты гаршчок з крунікамі, накінула на галаву хустку і выбегла на двор. Калі яна знімае з вярхоўкі вільготную бялізну, ёй вельмі захацелася спынаць. Дождж... Святая матка, неба ім спырае!

На другім паверсе бранула фортка, і Ева зірнула ўгару.

— Дождж! — крыкнула яна. — Мадам Друз, ідзе цудоўны дождж! Мабэчы, не хутка сціхне. Як вы мяркуеце?

— Чаго мне радавацца, мілая? І паўгадзіны не прайшло, як я выйшла з гэтай шыбы! Не забудзецца ж яны вярнуць! Наверсе зноў брануць фортку, але ціпер ужо з прыкметнай асцярожнасцю. Ева перакнула цераз палатку дзве прыкметы. Стараў не разумею, што да добрага ў гэтым дожджы. Але ж ёсць рэчы, ад якіх чынам і галаву і сон не ідзе. Яны знікаюць толькі разам з вулічным пылам і смеццем. Пэўна, Друз і ўвядзення не мае, што значыць залезці ў даўгі. Атрымаўшы плату за кватэру, рэгулярна, кожную суботу, купіла сабе бараніну, свежую вядоўніцу і не перасольвае смажаны ад таго, што залезціца ламач галаву ў вядоўніках, якое навор'е будзе ў пачатку мая.

На гарышчы пад дахам пахла вяліка гародніна і джамалым яблыкамі. Узімку Ева Бюта не ахвотна сунула тут сваю бялізну. Яна, мусіць, больш за ўсё любіла ўдыхаць са свежай навалі гаркавага-зацэна падых Братыні, які ветрам заносіла ў самы горад. І Марсэль гэта таксама было прыемна.

Аконная рама пад дахам набрала і ледзь ачынілася. Ева высунула галаву як магла давай і ў блытаніне вуліцы, будынкаў і пляцоўкі залучала ў вострую вужу Сен-Мартына. Недаў там, калі прытаіцца, вельмі сады, і Ева гатовая была прытаіцца, што ў гэтую хвіліну Марсэль павесці хадзіць паміж градак, без шапіка. Ён нават вядоў тавар пад ільняны кроплі дажджу. Ён нават вядоў, што яна адчувае пад палаткай не шчырую абло, а звычайнае, падстаўлі сабе пад строіна стаячы ў рад, што праў шэрую заслонку дажджу. Ёй здавалася, як чарчонаўшым полымем лагоднаўскага раскрытыя буюны шольныя — вядлікае вогненнае воблака, што ўпада на зямлю. Магчыма, пасляўтаў, яны сапраўды распушчылі, і Марсэль ялопату будзе па самай вушы. Кожны год, з тае пары, як «Палымнеючая Ева» ўвайшла ў моду і стала любімай кветкай многіх парыхан, яе на рынку бралі наперарок, і кожны ганялар, які трываў за сабою справу, імкнуўся ўлічыць густ пакунікоў і выстаўляў гэтую кветку ў вітрыны магазіна.

Марсэль нека адразу стаў невялікай славуццю і нават купіў стары «шэраўра», каб у шэраўрачых чараднічых кошыках свечасова адрозніць на рынку сваё шольныя.

Цюльпаньне

Ева Бюта глыбока ўздыхнула; яна падала, што доўжыць яшчэ павінен прыйсці май, перш чым Агуст Вілар атрымае ўсё свае грошы. Яшчэ доўжыць гэтаке чаканне дажужы і сонца, яшчэ два разы баяцца змарэзаваць, і толькі сястры Антоні ведае, колькі яшчэ можа быць неспадзяваных пераходаў...

Ад няёмкай позы Ева ўсё аж здрантвела. Унізе вуліца хутка ажыўнула — з фабрык хлыне людскі паток. Трэба

З замежнай пошты

„Сярэдневаковая“ культура

Марам і разладжэнне амерыканскай буржуазнай культуры выклікае трыюмф нават сроду яе заўзятых прыхільнікаў і прапагандыстаў. У гэтых адносінах вельмі паказальны артыкул журналіста Мэвіна Ліндсей, якая апублікавана ў амерыканскай газеце «Вашынгтон пост энд таймс геральд»; яна піша, што ў галіне культуры ЗША з'яўляюцца «сярэдневаковай» краінай.

Што г прымуся журналістку характарызаваць амерыканскую культуру такім непахвальным эпітэтам?

Амерыканцы не разумеюць, піша Ліндсей, чаму «сваекава» моладзь так хвалява бярэцца вывучаць такую навуку, як матэматыка і фізіка, у той час, як многія здольныя амерыканскія студэнты пазбягаюць іх? Чаму многія дарослыя рускія прыносяць са сабою на работу кнігі, чытаюць і вывучаюць іх? Чаму яны хвалява наведваю вечары паэзіі і мастацкага чытання? Чаму яны лічаць сваім вышэйшым ідэалам лывозін — быць культурным? Чаму ў Савецкім Саюзе не наіраецца ніякіх антыінтэлекцыйскіх настрояў?

Амерыканцы, забываючы праўдзвы інфармацыі аб Савецкім Саюзе, сапраўды здаюць падобныя пытанні. Але яны адначасова хочучы пачуць яны і выразаюць адказ на іх. Ды амерыканская прапаганда захоўвае магільнае маўчэнне; пра многае не піша і Ліндсей. Наўрад ці хто-небудзь усур'ёз прыме ў якасці адказу на гэтыя разважанні аб так званай рэгіяментальнасці ў «сваекавай» каставай сістэме? Ці зямлі аб тым, што Маскоўскі ўніверсітэт быў самым фізічна ўдзяльным на горад, а таму маскоўскія дзеці могуць быць яго і думачы, што калі яны будуць добра вучыцца, дык у адзін дзень зможуць увайсці ў яго мармуровыя залы.

Амерыканская прапаганда не выпадкова пазбягае даваць прадзвы адказ на пытанне, якое трыюмфуе многіх простых амерыканцаў, — чаму культура ў ЗША выглядае «сярэдневаковай» у параўнанні з растуць культурой у краінах сацыялізма. Давіць аб'ектыўны адказ на яго — азначае б'яць раз прызнаць неаспрэчную перавагу сацыялізма над капіталізмам.

Лёс амерыканскага пісьменніка

Пісьменнік Уільям Сараян даволі добра вядомы ў ЗША. У свой час яго ўсяляк ушляхлялі і ўзносці за яго літаратурную дзейнасць. Ён быў нават удастоены звання лаўрэата прэміі Пулітэра. Дададзім да гэтага, што Сараян быў і застасца вельмі далёкім ад прагрэсіўных поглядаў.

Тым большую цікавасць выклікае нататка, змяшчэная наадына ў такой рэакцыйнай газеце, як «Нью-Йорк таймс», у якой паведамляецца, што Сараян назаўрэс пакілае ЗША. Напрадзілі свайго ад'езду, піша газета, Сараян заявіў, што ён «паўнін» будзе заставацца за мяжою да канца свайго жыцця». Ён адказаў, што ў яго запавянаць у 30 тысяч долараў на пазаконную паліцыю, а ўключанае соды падаць за 1958 г. «У мяне нічога няма, апроч старога адзення», — заявіў ён і горчыць.

«Нью-Йорк таймс» дадае, што Сараян спадзешча за мяжой заробіць столькі грошай, каб мець магчымасць заплаціць гэтыя падаці і вярнуцца ў Злучаныя Штаты. Але, па яго словах, «ён павінен будзе заставацца за мяжой вельмі доўга. Магчыма, да канца свайго жыцця».

Гэта краўдзівае ілюстрацыя становішча амерыканскіх пісьменнікаў, многія з якіх у пошуках заробку вымушаны пакідаць сваю радзіму!

Чаму не выступіў джас

Аб тым, што ў ЗША пануе непрыкрытая расавае дыскрымінацыя літаральна ва ўсіх галінах жыцця, вядома ўжо даўно. І тым не менш часта ў ЗША маюць месца такія дзікія факты, што даводзіцца проста здзіўляцца спевасабівай «внанаходлівасці» амерыканскіх расістаў.

У заключэнне пісьма Ламант піша, што гэтыя цэнзура датычыць не толькі аднаго яго, а «набывае цяпер характар паўсудагнага парушэння праваў». Многія амерыканцы, якія атрымліваюць друкаваныя выданні з-за мяжы, б'яць, што іх занясучу ў спіс «свабоды, якія пазараюцца ў «паўрыбной» дэмакратыі, а прывіліжыя, апроч таго, перададуць у федэральнае бюро расследавання».

Ну як тут не прыгадаць словы вядомай байкі Крылова: «Чем кумушек считать трудиться, не лучше ль на себя, кума, оборотиться?»

Г. МАЕУ.

Чаму не выступіў джас

Аб тым, што ў ЗША пануе непрыкрытая расавае дыскрымінацыя літаральна ва ўсіх галінах жыцця, вядома ўжо даўно. І тым не менш часта ў ЗША маюць месца такія дзікія факты, што даводзіцца проста здзіўляцца спевасабівай «внанаходлівасці» амерыканскіх расістаў.

Да ведама вынайдчыкаў беларускай мовы і літаратуры шнол, вышэйшых і сярэдніх навучальных устаноў, пісьменнікаў, журналістаў, работнікаў культасветустановаў!

У РЭСПУБЛІКАНСКІМ МАГАЗІНЕ ПАПІСНЫХ ВІДАННЯў

ЁСЦЬ У ПРОДАЖЫ:

Збор твораў Я. Коласа ў сямі тамах. Цана камплекта 70 рублёў.
Збор твораў Я. Купалы ў шасці тамах. Цана камплекта 60 рублёў.
Збор твораў К. Чарныга ў шасці тамах. Цана камплекта 63 рублёў.

Кнігі можна набыць у Рэспубліканскім магазіне падпісных выданняў (Мінск, праспект Імя Сталіна, дом № 14).

Магазін таксама высылае кнігі ва ўсе раёны рэспублікі праз пошту накладной платой па пісьмовых заяўках.

Да ўвагі настаўнікаў, выкладчыкаў школ і работнікаў народнай асветы! ПРАЦЯГВАЕЦА ПАПІСКА на другое паўгоддзе 1959 года на „Учительскую газету“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ПАЎГОДА — 23 руб. 40 коп.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦА ў асабных і асабных сувязі, у аддзелах Саюзнаруку, грамадскіх ўставаў і асабных па падпіску, у школах, у навучальных установах, на прадпрыемствах і ўстановах.

Падыска на „Учительскую газету“ не абмяжоўваецца.

Да ўвагі настаўнікаў, выкладчыкаў школ і работнікаў народнай асветы! ПРАЦЯГВАЕЦА ПАПІСКА на другое паўгоддзе 1959 года на „Учительскую газету“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ПАЎГОДА — 23 руб. 40 коп.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦА ў асабных і асабных сувязі, у аддзелах Саюзнаруку, грамадскіх ўставаў і асабных па падпіску, у школах, у навучальных установах, на прадпрыемствах і ўстановах.

Падыска на „Учительскую газету“ не абмяжоўваецца.

Да ўвагі настаўнікаў, выкладчыкаў школ і работнікаў народнай асветы! ПРАЦЯГВАЕЦА ПАПІСКА на другое паўгоддзе 1959 года на „Учительскую газету“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ПАЎГОДА — 23 руб. 40 коп.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦА ў асабных і асабных сувязі, у аддзелах Саюзнаруку, грамадскіх ўставаў і асабных па падпіску, у школах, у навучальных установах, на прадпрыемствах і ўстановах.

Падыска на „Учительскую газету“ не абмяжоўваецца.

Да ўвагі настаўнікаў, выкладчыкаў школ і работнікаў народнай асветы! ПРАЦЯГВАЕЦА ПАПІСКА на другое паўгоддзе 1959 года на „Учительскую газету“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ПАЎГОДА — 23 руб. 40 коп.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦА ў асабных і асабных сувязі, у аддзелах Саюзнаруку, грамадскіх ўставаў і асабных па падпіску, у школах, у навучальных установах, на прадпрыемствах і ўстановах.

Падыска на „Учительскую газету“ не абмяжоўваецца.

На адмысла: 1. Новы твор прыкладнога мастацтва. «Лі До Рэн і Чун Хын» — героі «Легенды аб дзюньчэ Чун Хын» (калісны твор Карзі). 2. Мясны танец «Пуччум» (танец з асерамі) у выкананні артыстаў музычнага тэатра.

Культурнае жыццё Брэста

Цыклы лекцый аб з'ездзе партыі

Брэсцкі гарком партыі і абласное аддзяленне Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў праводзіць цыклы лекцый па рашэннях і матэрыялах XXI з'езду КПСС. Ва ўсіх клубах горада працягваюць першыя лекцыі. У клубе работнікаў сувязі адбылася лекцыя «Стварэнне і асноўныя рысы матэрыялістычнай базы камунізма». Чыгуначнікі слухалі ў сваім клубе лекцыю аб поўнай і канчатковай перамозе сацыялізма ў СССР.

Спецыяльны цыкл лекцый аб рашэннях і матэрыялах XXI з'езду КПСС для інтэлектуальнага Брэста. Лекцыі па гэтай тэматыцы чытаюцца ў клубах пасёлка Валынка і абшчынаў.

Свет старэйшых

На нараду ў Брэсцкі гарком камсамола прыйшлі старэйшыя камуністы-пенсіянеры. Яны стварылі савет старэйшых. Яго мэта — дапамагчы камсамольскім арганізацыям выхоўваць моладзь у камуністычным духу.

«Наведвайце наш кіналекторый!»

— заклікаюць афішы. Кіналекторый працуе кожную пятніцу ў кінатэатры «Летні». Што ж цікава прапанавае дыржыцкі парк і Першага мая сваім наведальнікам? Тэматыка лекцый і карцін самая разнастайная. Адна з лекцый прысьвечана сямігадоваму плану Беларускай РДРС. «Росквіт сацыялістычнай культуры ў БССР і Брэсцкай вобласці». Аб спадарожніках Зямлі і касмічнай ракетзе, аб густах і манерах, аб ульяхе алмагоду на здароўе чалавека і інш. Пасля кожнай лекцыі будзе дэманстрацыя адпаведных фільмаў.

Універсітэт культуры

У вядомай зале Дома палітычнай асветы Брэсцкага гаркома партыі наадына адбылася першая заняткі Універсітэта культуры. Лектар гаркома партыі тав. Федарана працягла лекцыю «Камуністычнае выхаванне працоўных у вайсковых частках партыі на новым этапе развіцця саветскага грамадства». Пасля слухачам

Аўтакрама едзе ў вёску

Пасрод вёскі Казловічы спынілася аўтакрама Слуцкага райсаўзнавазда. Першымі пакупнікамі былі школьнікі. Яны і разнеслі па вёсцы весткі. — Кнігі новай прывезлі!

Праз некалькі мінут аўтакрама акружыла калгаснікі. Загальна кніжнага магазіна райсаўзнавазда Аляксей Рэччэц на прылавку выклаў многа кніг. Стракаціць рознакаляровыя воклады.

— Есць новы зборнік твораў Міхаіла Чарота?
— Калі ласка!
— Мне «Беларуская народная казка».

Гандаль ішоў да самага вечара.

На другі дзень аўтакрама з кнігамі можна было бачыць у вёсках Вясяе, Ангоўчы і інш. За тыдзень праз аўтакрама кніжны магазін прадаў рознай літаратуры больш чым на 13 тысяч рублёў.

— Падсхоце лепш дарога, то мы будзем рэгулярна выязджаць на раён, — гаворыць Аляксей Рэччэц.

У магазіне таксама ідзе бойка гандаль кнігамі. Хочь знаходзіцца ён не на вільным месцы (у самым далёкім кутку калгаснага рынку Слуцка), але пакупнікі тут — дастаяныя госці. Прыцягвае іх вельмі цікавае і асабнае. Болышасць кніг, што ёсць у магазіне, ён сам працягвае і заўсёды выкажа пакупніку свае думкі аб працягнутым.

Усё, што ёсць на паліцах, чытач знаходзіць на працягу. Частка кніг раскладзена ў спецыяльнай кніжнай стаячцы на жанары і аддзелах. Асобна знаходзіцца зборнік пераў. Чытачы бярэць, чытаюць і тут жа купляюць. Асабліва хутка размыкаюцца зборнікі пераў М. Джаліла, П. Труза, А. Блюка.

У магазіне абсталяваны вітрыны «Навіні мастацкай прозы і паэзіі», «Матэрыялы XXI з'езду КПСС».

Вялікую дапамогу работнікам магазіна аказваюць кнігагоны. Гэта піянерважыцкія школы горада, камсамольскія актывісты, настаўнікі. Піннерважыцкі 10-й сярэдняя школа Рая Булаў разам з вучнямі старэйшых класаў прадалі кніг на суму звыш дзевяць тысяч рублёў. Болыш чым на 400 рублёў прадаў кніг кнігагоны — настаўнік Калычэўскі сярэдняй школы Андрэй Ленчанка. Камсамольскі раённаўзнавазда Аля Чумак, Зіна Пянь, сакратар камсамольскага камітэта Зіна Булаў за адзін дзень прадалі кніг на суму ад 100 да 150 рублёў. Усё кнігагоны за тры месяцы г. г. прададзена кніг болыш чым на 15 тысяч рублёў.

— Табе холадна?
— Не, Марсель.
— Заўтра будзе цяплей, Ева.
Яна кінула яму галівай. Так, заўтра абавязкова стане цяплей. Толькі ці завітуць іхны шопляны?

Пераклаў з нямецкай мовы
С. Дорскі.

МАСТАЦТВА НАРЭЙСКАГА НАРОДА

Кніжная паліца

Выйшлі з друку і наступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай і дзіцячай літаратуры, выпушчаныя Дзяржаўным выдвецтвам БССР:

Антон Балевіч. Людзі робяць вясну. Нарысы. Мастак В. Харушскі. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 64. Цана 60 кап.

Уладзімір Корбан. Гарача прыпарка. Сатыра. Мастак Г. Трапак. Тыраж 5 тыс. экз., стар. 112. Цана 2 руб. 60 кап.

Павел Кавалёў. Старод людзей калгаснік. Нарысы. Мастак А. Лісіннік. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 56. Цана 65 кап.

Ніна Навасёлава. Справа ларучасца мам... Аповесць. На рускай мове. Мастак П. Калінін. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 344. Цана 4 руб. 35 кап.

Хвёдар Жычка. Каштанавы «Масквін». Аповесць. Дзяржаўнае ўстава. Мастак Е. Лоск. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 68. Цана 80 кап.

Марк Смагароніч. Каля кастра. Вершы. Для малодшага ўзросту. Мэлюнік К. Саўчэна. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 20. Цана 30 кап.

Васіль Хомчанка. Наша вясчэра. Аповесць. Для дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту. Мэлюнік Я. Куліка. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 32. Цана 50 кап.

Альбом. Беларуская народная архітэктурная разьба. Складальнік і аўтар уступнага артыкула Л. Малеў. Наадына ўстава мастака С. Гучыко. Пад рэдакцыяй М. Грыбальца. Афартмленне Л. Прагна. Тыраж 5 тыс. экз. Цана 16 руб. 20 кап.

Кінааматары выпускаюць свае фільмы

Другі год працуе гурток кінааматараў у Магілёўскім медыцынскім вучылішчы. Азнаёміўшыся з кінаапаратурай, тэхнікай здымкаў і апрацоўкі плёнку, удзельнікі гуртка вырашылі наадына здымаць фільмы. Магілёўскім перадаў фільмы паслужыў выезд студэнтаў у калгас Магілёўшчыны для дапамогі ва ўборцы ўраджаю. Праз тры месяцы кінафільм «Нашы студэнты ў калгасе» дэманстраваўся на экране вучылішча. Ён выклікаў вялікую цікавасць у гледачоў.

Акрыліныя поспехам, кінааматары прыступілі да работы над новым фільмам «Дзень за днём» — пра вучбы і побыт і культуры адпачынак студэнтаў вучылішча.

ла. Яго прагнупада ноч, наваколны змрок. «Прапаў, прапаў без вестак...»
Вада лілася з даху ў вёдры, што стаялі ўздоўж сцен склада. Адно з іх тарашцела металічным пошчакам. Металічным і абмяжываю. «Прапаў без вестак, без вестак...»

Яна заплюшчыла вочы. Але ў іх заскакалі нейкія стракатыя спіралі, закруціліся вогненныя кругі. Марсель пакінуў яе адну. Адна з срод гэтага безупыннага металічнага пошчакі. Ці праўда, што пад дахам стаяць вёдры, і гэта ад іх такі зноў? А можа ўвесь іх сад вымачаны гэтымі жалёзнымі арганічнымі знамямі, і яны ляжучы шыццельна адна за аднаго? Увесь горад ляжучы, збігуча людзі, будуць распытваць шатацця, хрысціцца... Толькі абелізе маюць нічога не ведаць і не ведаць. Іх нельга пакідаць, нічога не ведаць і не ведаць. І я і мова ў іх і ў Евы розная. Яна нагнулася, падняла адзін металічны знак. Пацёрла яго папоземкам, пакуль не убачыла, што на ім было выгравіравана. «В 176833» — і болей нічога — мёртвага літара, мёртвага лічы. Нейкі чалавек наадына на голым целе, на цёмных гуздах.

Чалавек, якога напаткаў лёс, што ў гэты ўраўнаважаны і даўжыню і крэдытараў. Паступова яна сутыкнулася з іхым і аднаго? Увесь горад, пошчакі. І толькі калі ўзяла галаву і прыслухалася, яна зразумела, што дождж перастаў. Яна прытуліла яму і хвіліну пастаяла ў шэры. Потым паднялася да дзвярэй, прабіў якіх выразна вырысцоўваўся на фоне пасяццельскага неба. У паветры захлапа скажонай травой і мокрым дрэвам.

Ева выцігнула ўперад рукі і пад сваімі пальцамі адчула пругкія галоўкі шоплянаў, якія крышчэчкі прыгніналі, калі яна ледзь да іх даярвалася. Яна ішла, не распытваючы вагчы, туды, дзе яе чакаў Марсель. Яна убачыла яго ў моры палыміхочах, што падірну караблекрушчэння. Трэба было ўмець плаваць, каб не пабылі на дно, трэба было дабрацца да берага, пакуль нічога не позна. Марсель пахлапіў яе, калі яна ледзь не ўпала, аб нешта спаткуўшыся. Яна прытуліла да яго грудзель, і ёй здалася, што яна ішла да яго доўга, і ён, доўгія гады.

— Маўчы, — сказаў ён, — цяпер не гавары пра гэта!
Пад яе нагамі была зямля. Ён не трэба было абірацца на Марселя — зямля несла іх дваіх, як маці ясе сваё дзіця, што нічога не навучылася хадзіць. Так і яна панясе Пера, потым... І ён забываў гэта, што яму скажучу. Марсель і яна, — так, і яна таксама: «Тыя вясчары мы стварылі на раскапанай зямлі. Пер... той башка і я. У шэры яна здавалася магілай. Але то была не магіла. Пер, мой хлопчык, то былі расчыненыя вусны зямлі, якія нам аб нечым напаміналі, — і мне таксама, менавіта мне, маё дзіцятка...»
— Табе холадна?
— Не, Марсель.
— Заўтра будзе цяплей, Ева.
Яна кінула яму галівай. Так, заўтра абавязкова стане цяплей. Толькі ці завітуць іхны шопляны?

Пераклаў з нямецкай мовы
С. Дорскі.

Выдатны кампазітар

Творчасць выдатнага польскага кампазітара Станіслава Манюшкі (1819—1872) — сапраўднае ўпрыгожанне і горадскіх усёй славіянскай музычнай культуры. Імя гэтага творцы музыкі, педагога і грамадскага дзеяча аднолькава дарагое і блізкае як польскаму, так і беларускаму народу. Манюшка нарадзіўся недалёка ад Мінска ў мястэчку Убель, дзе правёў свае дзіцячыя і юнацкія гады. І агульнае адукацыю будучы кампазітар упершыню атрымаў у Мінскай гімназіі. Музыцы ён пачаў вучыцца пад кіраўніцтвам Д. Стафановіча, вядомага ў тым гады ў Мінску піяніста і дырыжора. У далейшым Манюшка ўдасканаліў свае музычныя здольнасці ў Варшаве і Берліне. Ужо будучы кампазітарам, Манюшка многа год праслужыў артыстам у Віленскім касцёле, а ў апошні перыяд жыцця быў дырыжорам Варшаўскага опернага тэатра і прафесарам Варшаўскага музычнага інстытута.

Азнавачоў у гэтым месцы 140 год з дня нараджэння генайнага

Заўвагі аб спектаклі «Самазванец мімаволі» ў ансамблі аперэты

Ансамбль аперэты Беларускага тэатра паставіў да савецкай музычнай спектакль на сучаснае тэма — «Самазванец мімаволі» (музыка Ю. Вільшанскага, лібрэта Зорына) і «Самазванец мімаволі» (музыка Г. Крайтнера, лібрэта В. Катаева і Е. Геркена на прэсе В. Катаева і Дэна адпачынку).

Спектакль «Самазванец мімаволі» быў паставіў наадына ўпершыню ў Віцебску. І хоць першы яго паказ не пазбываў істотных недахопаў, вярта адначасна, што калектыў сур'ёзна прапрацаваў. У музычнай і тэсе ўзята тэма барацьбы з бюракратызмам.

У спектаклі не ўсё добра. Вядучы артыст ансамбля С. Чарантасю, іграючы Зайвава, які трапіла ў неадаручныя сітуацыі ў дэме адпачынку, прамерна камікуе. Асноўным у спектаклі становіцца не тэма барацьбы з бюракратызмам, а жаданне яго маг бачыць пасмяшыць, пацешыць гледача.

Прыемнае ўражанне застаецца ад ігры маладых артыстаў ансамбля В. Судуковай (Клава) і К. Залатухіна (Юсця).

Українская Савецкая Энциклопедія

У Кіеве выдавецтвам Акадэміі навук УССР здыданы ў набор першы том Украінскай Савецкай Энциклопедыі. Уся энциклопедыя разлічана на шаснаццаці тамаў. Выданне іх павінен быць закончана ў 1962 г.

Энциклопедыя стварэцца вялікім калектывам вучоных — спецыялістаў усёх галін навукі, тэхнікі, літаратуры і мастацтва не толькі Украіны, але і іншых братніх рэспублік. Узначальнае галоўную рэдакцыю акадэмік Мікола Бажан.

Энциклопедыя пазнаёміць чытача з разнастайнымі матэрыяламі і гісторыяй Украінскай ССР, сувязямі украінскага народа з іншымі народамі СССР і зарубіжных краін.

У энциклопедыі будучы змяшчаны артыкулы пра літаратуру саюжных і аўтаномных рэспублік.

Так у першым томе будзе змяшчаны комплексны артыкул «Беларуская

Цюльпаньы

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

— Марсель! Прашу цябе, Марсель! Чога ты хочаш?!

Ён памкнуўся праскочыць каля яе да дзвярэй, але Ева зрабіла крок наперад і растарыла рукі, загарадзіўшы сабой выхад.

— Не хадзі, прашу цябе! Можа, у шбэ гарачка... Можа, ты трышчэш... Улопемку нельга ж нічога убачыць...!

— Не, я добра бачу, Ева. На тым тыдні жніцця Бісмель, ён жніцця з таёй субрыжой Лусьеняй. Ты, можа, думаеці, я нарэжы ім кветка на вясельны букет, якія раслі на могілках, на магілах? Букет кветкаў, што былі ўжо на працяжні і паліты слязьмі? Букет шоплянаў, якія пахнуць тым? Ад якіх ідзе дух муштры і слягога паслужыства?

Ён прыгнуўся да сцяны, раскудлачаныя валакны авісілі яму на лоб. Ева нецярпліва тупнула нагой.

— Што ты задумаў? Апамятаўся, Марсель! Хто-небудзь мог жа гэтыя... гэтыя апавінаваныя знакі проста выкінуць... Азін ці двое чэмпіаў. Тады... можа, яны яшчэ жыюць — прабылі да сваіх ці перайшлі на наш бок. Маглож так здарыцца, Марсель, маглож так! Пад нашымі шоплянамі... А калі і так, прашу цябе... Пойдуць размовы і плёткі, і нічога не будзе ў нас купіцца — та масавая магіла, скажучы яны, нічо не даць нам ніводнага су, воль убачыць! — і яна бліжэй паступіла да яго. Хай ён адуче яе бліжэй, бліжэй, бліжэй яе сэрца, хай ведае, як яно б'еца, і хай прыгадае, як яны з рыдлёўкамі ачышчалі сваё жыццё ад пустацельска, жыццё, якое павінен пачынацца і акое так проста не выкінуць на сметнікі! — Я ўжо маўчаць, як рыба, ад мяне нічога нічога не даведзасці Ты чуюць? Ніхто!

Раптам яна адчула яго дыханне на сваім твары.

— Маўчаць? А ці ведаеш ты, што здарылася б, калі б усе людзі на зямлі змоўклі? Не, ты не ведаеш, не хочаш ведаць! Ты гэтым не вучышся. Думаеш толькі пра свае прыжкі і бяжыць! — Навяртаў! Гэта наўрада! — крэкуча яна. — Ты лжэш! Але я не хачу пачынаць зноў спачатку, зноў лічыць кожную капейку, як усё гэты дзесяць год. Я некажуча, бо ўсё думаю аб Віяры. Хіба ты не разумееш? Я не хачу, сустракаючы яго на вуліцы, заўсёды яму гаварыць: «Ах, добрай раніцы, месце Віяры! Які сёння чудовы дзень, наўрада!» І заўсёды сёння, лічліва ўсміхацца, каб не даваць бег, ён ледзь-ледзь на вуліцы на якім-небудзь людзіным месцы не нагадуе мне пра свае сем тысяч франкаў. Вось што, Марсель, і нічога больш! Я ўжо згадалася, чаго ты хочаш, — ты хочаш выбегчы адсюль і пачыць каліпаца і капацца на ўсім

Марсель адлучыў яе плячо. Некалыкі імгненні было так ціха, як на ранішняй абелізі ў Сін-Мартыне перад пачаткам мадэбна. Потым Ева здарыла, што яна выразна паула галасы ў высокім, абмэзжаным белай тынкоўкай бунку, але то быў толькі аднастайны шум дзяджы, які далятаў праз расчыненыя дзверы. Марселя не да-

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень у сераду і суботу.

АТ 03018

АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Захарова, 19. Тэлефоны: